

Fylkesmannen i Hedmark

Miljøvernavdelingen

Postboks 4034, 2306 Hamar

Saksbehandler, innvalgstelefon

Steinar Østlie, 62 55 11 77

Vår dato

07.10.2016

Arkiv nr.

461.2

Vår referanse

2016/6663

Deres referanse

Inspeksjonsrapport

2016.014.I.FMHE

Elverum kommune,
Postboks 403,
2418 Elverum

Inspeksjon ved Elverum kloakkrenseanlegg

Dato for inspeksjonen: 06.10.2016

Rapportnummer: 2016.014.I.FMHE

Saksnr.: 2016/6663

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:

Leiv Andreas Schulstad, enhetsleder VA-drift

Øyvind Mathisen, avd.ing VA-drift

Torfinn Surén, arb.leder avløp

Fra Fylkesmannen i Hedmark:

Steinar Østlie, senioring.

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjon ved Elverum renseanlegg, 06.10.2016:

Fylkesmannen avdekket 0 avvik og 3 anmerkninger:

- Elvekryssninger har ikke direkte alarmvarsling ved brudd eller lekkasjer.
- Det er uklart om overløp foran renseanlegg inngår i beregning av renseeffekt.
- Rutiner for registrering av avvik kan forbedres.

Kommunen bes gjøre en vurdering av anmerkningene innen **01.01.2017**. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Med hilsen

Jørn Georg Berg e.f.
miljøverndirektør

Steinar Østlie
overingeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 974 586 886	Eies av: 952 857 991
Besøksadresse: Helset, v/RV 2.	Telefon: 62 43 30 00
Bransjenr. (NACE-kode): 37.000	E-post: postmottak@elverum.kommune.no

Kontrollert anlegg

Navn: Elverum kloakkrenseanlegg	Anleggsnr: 0427.0049.01
Kommune: 0427 Elverum	Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing
Fylke: Hedmark	Risikoklasse: 2
Tillatelse gitt: 05.11.2014	Tillatelse sist oppdatert: -

2. Inspeksjonens omfang

Formålet med inspeksjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Fylkesmannen har blant annet undersøkt om:

- Status for og oppfølging av hovedplan/saneringsplan
- Fornyelse av avløpsnettet
- Drifts- og vedlikeholdsrutiner for renseanlegg og avløpsnett
- Tiltak og beredskap for å avdekke og utbedre feil og utslipp på nettet
- Prøvetakingsrutiner og dokumentasjon av utslipp
- Internkontroll – risikovurderinger, beredskapstiltak, avviksbehandling

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Fylkesmannen avdekket ingen avvik, men det er påpekt 3 anmerkninger innen de områdene som ble kontrollert. Virksomheten bes om å gjøre en vurdering av anmerkningene og aktuelle tiltak knyttet til disse. Vi ber om en skriftlig redegjørelse av vurderingene og eventuelle tiltak innen **01.01.2017**.

Klageadgang

Pålegget om er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 7. Avgjørelsen kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet innen tre uker etter at rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Hedmark.

4. Gebyr for inspeksjonen

Kommunen er ved denne inspeksjonen plassert i gebyrsats 2 (jf. Fylkesmannens varselbrev datert 04.10.2016). Dette betyr at dere skal betale *kr. 16 300* i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Satsen fastsettes ut fra anleggets risikoklasse, som er klasse 2. Faktura med innbetalingsblankett vil bli oversendt fra Miljødirektoratet.

Fylkesmannen viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Avvik

Det ble ikke avdekket avvik under inspeksjonen.

6. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Elvekrysnings har ikke direkte alarmvarsling ved brudd eller lekkasjer.

Kommentarer:

Elvekrysnings er sårbare ledningselementer med tanke på at de kan være utsatt for skader som følge av isgang, flom eller annen fysisk påvirkning. Ledningsnett i Elverum har to elvekrysnings over Glomma. Disse har pumpestasjon før og etter krysnings. Det er ikke etablert rutine for systematisk å sammenholde pumpemengder før og etter elvekrysningsene med sikte på å avdekke eventuelle lekkasjer og utslipp til elva.

Anmerkning 2

Det er uklart om overløp foran renseanlegg inngår i beregning av renseeffekt.

Kommentarer:

I henhold til forurensningsforskriften § 14-11 skal overløp som ikke inngår i prøve til utslippskontrollen, måles, beregnes og medregnes i rensegraden. Overløp inne på renseanlegget blir målt, og blir lagt til utslippsmengden. Overløp foran renseanlegget som er etablert for å avlaste renseanlegget, skal medregnes både som en del av tilførselen til og utslippet fra renseanlegget. Kommunen vet ikke med sikkerhet om dette bidraget inngår i beregningene. Dette må verifiseres.

Anmerkning 3

Rutiner for registrering av avvik kan forbedres.

Kommentarer:

Hendelser og avvik blir gjennomgått og registrert på mandagsmøter, der alt driftspersonell er til stede. Type hendelser som blir registrert som avvik, er overløp, tilbakeslag og personskader.

Enkeltstående overskridelser av rens- og utslippskravene blir ikke alltid registrert som avvik. Det blir iverksatt tiltak for å finne årsaker og utbedre disse når dårlige rensresultater foreligger. Det ble redegjort for to tilfeller der kommunen hadde iverksatt omfattende tiltak for å finne årsaker driftsproblemer. Høyt nivå i pumpestasjoner som ikke medfører overløpsutslipp, blir ikke avviksbehandlet

7. Andre forhold

Hovedplan VA/saneringsplan

Hovedplan VA ble revidert 2015 med virketid 10 år. Tiltaksliste finnes som vedlegg. Ledningsstrekninger som skal saneres eller rehabiliteres i 10-årsperioden, er merket med rødt. Alle gjenværende AF-ledninger (utgjør i dag ca. 1,5 % av nettet) skal saneres i løpet av denne perioden. Tiltakslista kan bli omprioritert hvis det avdekkes akutte behov på andre strekninger og for samordning med andre utbyggingsprosjekter. Kommunestyret oversendes 4-årsplan hvert år før jul. Her kan nye prosjekter tas inn, forutsatt at kostnadene ligger innenfor totalrammen.

Hovedplanen har en årlig investeringsramme på kr 25 mill. som VA-drift disponerer. I tillegg kan noe rehabilitering finansieres over driftsbudsjettet. Årlig rehabiliteringsbehov på avløpssektoren er ca. 10 mill. kr. Beløpet varierer noe, bl.a. avhengig av om pumpestasjoner må skiftes ut. Investering inneværende år er 12-13 mill. kr. Pumpestasjonen ved Glombrua er under utbedring. Pumpestasjonen tilføres mye fremmedvann, og kommunen vurderer om den gamle tilførselsledningen skal utbedres ved å tre inn en PE-ledning eller en strømppe. PE-ledningen er en langt billigere løsning (ca. 1/3 av prisen), men stjeler betydelig mer av rørdiameteren.

VA-sektoren har full inndekning gjennom gebyrer. Eventuelle overskudd overføres til fond. Kommunen har ingen nærstående store investeringstiltak på bakken.

Overløp på nettet

Ledningsnettet har kun nødoverløp (pumpestasjoner), samt overløp foran renseanlegget. Nye stasjoner måler pumpet mengde. Utslippsmengde beregnes ut fra registrert tid for overløpet, basert på normal drift (mengde).

Kapasitetsproblemer på nettet kan forekomme i Finstad- og Hernes-området. Her er det relativt nytt nett, men nye delområder er koblet til ut over det som i utgangspunktet var planlagt, slik at tilknytningen er høy i forhold til rørdiameter. Samlet tilknytning er likevel ikke spesielt høy, og eventuelle overløpsmengder er derfor små. Ved andre stasjoner vil det som regel kun inntreffe høyt nivå i stasjonene, uten overløp.

Sårbare utslippssteder fra overløp er Vesletjernet og Sagnet, samt Glomma ved Løkenstranda. Responstid for utrykning ved alarmvarsling er 20-30 minutter. Samtlige overløp er tilknyttet alarm.

Klimatilpasning

Klimatilpasningstiltak samsvarer i stor grad med de som allerede ligger inne i saneringsplanen. Sørskogbygda RA har 50 % fremmedvann ved skybrudd, men det er vanskelig å kartlegge hvor innlekkingen skjer.

Ledningsnett

Ledningskart (Gemini) er tilnærmet oppdatert til enhver tid. Stikkledninger er i utgangspunktet registrert, men enkelte strekninger, spesielt eldre ledninger, kan være upresist registrert.

Årlig fremmedsvannsmengde 2015 er angitt til 18,3 % i årsrapport til Fylkesmannen.

Selvfallsledninger har 2 strekk som anses som problemstrekninger, og der funksjonen sjekkes ukentlig gjennom kummer. Disse spyles for hver 4. til 6. uke. Begge strekningene står på saneringsplanens tiltaksplan for rehabilitering.

Pumpestasjoner har alarmer for høyt nivå, «høyt-høyt» nivå og overløp. En kum i Hernes har alarm for høyt nivå.

Vannføringsdata

Store endringer i vannføringsdata brukes kvalitativt til å avdekke driftsstanser (brudd, lekkasjer, tilstoppinger). Store avvik i tilrenning følges opp. Variasjoner i vannføringsdata i pumpestasjoner brukes ikke aktivt og systematisk for å avdekke mulige hendelser. Variasjoner og endringer må trolig vurderes over tid. Alarmer kan eventuelt settes i Gurosoft (se også anmerkning 1).

Tilknytninger

Påslippet fra Nortura er redusert. Bedriften har en periode kjørt 3-dagers uker, men har økt til 4-dagers uke igjen. Utjammingsbassenget ved bedriften fungerer bedre ved lavere belastning sammenlignet med da bedriften hadde full produksjon.

Påslippet fra Orkla Foods (Rieber) kan inneholde noe fett, men er likevel betydelig lavere enn tidligere (før ombygging av forrenseanlegg).

Renseanlegg

Driften ved Elverum renseanlegg oppleves som stabil og god. Belastningen varierer noe over uka, med økning mot slutten av driftsuka ved tilknyttet industri. Dette har mest å bety for konsistensen for slammet.

Prøvetakingen ved renseanlegget er akkreditert. Driftsoperatørene opplever det som ulempe å måtte ta ut prøver i helgene, dette berører 4 helger per år.

Analyser fra utslippskontrollen kontrolleres av tre personer mot rensekravene. Arbeidsleder avløp kontrollerer daglige driftskontrollanalyser (egenkontroll). Tot-P og orto-P analyseres daglig, SS analyseres månedlig og BOF/KOF analyseres 3-4 ganger per år. Kjemikaliedosering styres av pH.

8. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
- utslippstillatelsen fra Fylkesmannen i Hedmark, datert 05.11.2014.